

afdeling
Maatschappelijk beleid

steller
M.E. Vonk

gouda
23 april 2024

dossiernummer
8193

telefoon
14-0182

onderwerp
Onttrekking reserve wijkontwikkeling Buurt aan Zet

Gevraagd besluit

Het college van burgemeester en wethouders stelt de raad van de gemeente Gouda voor te besluiten tot:

1. Een onttrekking van € 537.600 aan de reserve wijkontwikkeling voor de periode 2024-2026.

Toelichting

In het Bestuursakkoord Geef Gouda door! is het volgende opgenomen: *'We willen dat iedere Gouwenaar opgroeit en woont in veilige, leefbare straten en buurten. In de meeste buurten en wijken is het fijn wonen, maar in Gouda zijn ook een aantal kwetsbare buurten waar verschillende sociaal-maatschappelijke problemen zich opstapelen en leiden tot grote kansenongelijkheid. Om kansen in deze buurten te vergroten en om het welbevinden van buurtbewoners te versterken, investeren we in een langjarige en integrale buurtaanpak samen met de bewoners.'*

Afgelopen oktober 2023 is de gemeenteraad geïnformeerd over het programma Buurt aan Zet; de uitwerking van deze buurtaanpak. In dat memo is aangekondigd dat het programma gestart is in de buurt Oud Achterwillens. Daarnaast is in dat raadsmemo toegezegd dat er medio 2024 een uitvoerings- en communicatieplan met de raad gedeeld wordt. Daarom zijn het uitvoeringsplan, zoals dat is vastgesteld door het college, en de bijbehorende informatieve bijlagen bij dit raadsvoorstel bijgevoegd.

1 Nadere uitleg op gevraagd besluit

In het Bestuursakkoord zijn voor 2023 en 2024 middelen beschikbaar gesteld voor de opstart van een buurtaanpak. Daarnaast zijn er middelen toegevoegd aan de reserve wijkontwikkeling (programma 3) waarmee het vervolg van Buurt aan Zet bekostigd kan worden. Het uitvoeringsplan dient als basis voor het onttrekken van middelen uit de reserve wijkontwikkeling. Om samen met bewoners het verschil te kunnen maken en het programma voortgang te geven, is onttrekking van middelen aan de reserve noodzakelijk.

De insteek van het programma Buurt aan Zet is dat het een langjarig programma is met een looptijd van tien jaar, waarin uiteindelijk de bewoners aan zet zijn om de leefbaarheid en kansengelijkheid in hun buurt te vergroten. Dit betekent dat er vooraf geen uitgewerkt uitvoeringsplan op activiteitsniveau vanuit de gemeente wordt gemaakt. De bedoeling is dat het uitvoeringsplan een levend document is dat tijdens de looptijd van het programma aangevuld kan worden door actieve inbreng van bewoners en ondersteund door samenwerkende professionals.

Het uitvoeringsplan is daarom in de kern een beschrijving van de manier waarop binnen het programma gewerkt zal worden, met daarnaast een invulling van die werkwijze binnen de drie pijlers van het programma: de buurt, de netwerkpartners en de gemeentelijke organisatie. Het uitvoeringsplan sluit af met de globale planning voor 2024-2025.

2 Argumenten

2.1 In het bestuursakkoord is opgenomen dat Buurt aan Zet een buurtaanpak samen met bewoners is

In het bestuursakkoord is het volgende opgenomen over een buurtaanpak: ‘We willen dat iedere Gouwenaar opgroeit en woont in veilige, leefbare straten en buurten. In de meeste buurten en wijken is het fijn wonen, maar in Gouda zijn ook een aantal kwetsbare buurten waar verschillende sociaal-maatschappelijke problemen zich opstapelen en leiden tot grote kansenongelijkheid. Om kansen in deze buurten te vergroten en om het welbevinden van buurtbewoners te versterken, investeren we in een langjarige en integrale buurtaanpak samen met de bewoners.’

Het programma Buurt aan Zet is een invulling van deze doelstelling. Door te kiezen voor een aanpak van onderop wordt het programma ingevuld op een manier die past bij de bewoners van Oud Achterwillens. Om de aanpak van onderop te faciliteren zijn alle betrokken medewerkers van de gemeente en netwerkpartners getraind in Asset Based Community Development (ABCD). Bij iedere stap in het programma wordt samen met bewoners gekeken hoe bewoners hierin actief kunnen zijn en welke ondersteuning ze daarbij nodig hebben vanuit de professionals.

Deze aanpak vraagt om een tijdsinvestering in het vinden en verbinden van bewoners in de buurt. Daarom werkt de programmamanager nauw samen met de professionals die al in de buurt aanwezig waren en wordt er gewerkt vanuit het buurthuis De Bühne. Dat maakt het programma zichtbaar in de buurt en zorgt ervoor dat bewoners laagdrempelig hun signalen en ideeën kunnen delen.

2.2 De inhoud van het uitvoeringsplan is gebaseerd op signalen van bewoners en getoetst bij de betrokken netwerkpartners

Direct bij de start van het programma op 15 november 2023 is er een begin gemaakt met het ophalen van signalen uit de buurt (zie ook bijlage 1 voor een overzicht van de activiteiten tot nu toe). Deze signalen en signalen die daarna zijn binnengekomen zijn besproken in het programmateam, waar alle betrokken professionals aan deelnemen. Op basis daarvan is het uitvoeringsplan opgesteld. De inhoud van het uitvoeringsplan is vervolgens getoetst bij het programmateam en aangescherpt.

Een aantal van de signalen die bewoners bij de aftrap van Buurt aan Zet gaven, zijn al opgepakt. Het gaat dan bijvoorbeeld om het plaatsen van zogenaamde ‘fietsnietjes’ of het opruimen van de wrak- en weesfietsen. Bewoners hebben vanuit het verleden ervaringen waarin de gemeente niet goed omging met dit soort meldingen. Daarom is het belangrijk dat er nu wel goed wordt gehandeld en gemaakte afspraken worden nagekomen. Inmiddels is er een begin gemaakt met het opruimen van de wrak- en weesfietsen in de buurt. Ook is de plaatsing van de eerste fietsnietjes gepland in de zomer van 2024. De bewoners worden hierbij betrokken. Verder worden er gesprekken met bewoners gevoerd over andere manieren waarop de buurt mooier gemaakt kan worden, bijvoorbeeld door kunst in de openbare ruimte.

Betrokkenheid woningcorporaties

Woningcorporaties Woonpartners en Mozaïek Wonen zijn belangrijke partners in Oud Achterwillens, omdat zij een groot deel van de woningen in bezit hebben en omdat zij veel in direct contact staan met de huurders en daar signalen ophalen. Al bij de start zijn de woningcorporaties Woonpartners en Mozaïek Wonen aangesloten bij het programma Buurt Aan Zet zoals door het openstellen en gebruik laten maken van de locaties De Bühne (Woonpartners) en Huismeesterspost (Mozaïek Wonen) voor beroepskrachten en bewoners. En door hun directe betrokkenheid bij bijvoorbeeld de uitvoering van maandelijkse spreekuren en laagdrempelige buurtacties.

2.3 Het onttrekken van middelen uit de reserve wijkontwikkeling is noodzakelijk voor de voortgang van het programma en daarmee voor het maken van verschil voor de inwoners

Voor het opzetten van de buurtaanpak is vanuit het bestuursakkoord voor zowel 2023 en 2024 €100.000 beschikbaar gesteld. Nu het programma van start is, zijn die middelen niet meer voldoende. Zo is de programmamanager gestart, die van groot belang is voor het verbinden van bewoners en professionals. Daarnaast is het SPRING-Consortium gestart met een actieonderzoek waarbij wetenschappelijke inzichten en ervaringen vanuit andere buurtaanpakken worden gekoppeld aan de praktijk in Oud Achterwillens. Om in 2024 al ruimte te kunnen geven aan buurtinitiatieven, professionals te trainen in de andere manier van werken binnen het programma en om de voortgang van het programma te waarborgen de komende jaren, is het noodzakelijk om aanspraak te maken op het geld dat gereserveerd staat in de reserve wijkontwikkeling.

3 Kanttekeningen

3.1 Buurt aan Zet is een programma van onderop; dat betekent dat de besteding van een deel van de middelen nog niet vastligt

Buurt aan Zet is een andere manier van werken waarbij inwonersparticipatie centraal staat. In de begroting van het programma zijn middelen opgenomen voor initiatieven vanuit de buurt. De besteding van dit budget ligt nog niet vast. Wel is duidelijk aan welke doelen de besteding van deze middelen moeten voldoen: het vergroten van de leefbaarheid, kansengelijkheid en sociale cohesie. Daarnaast wordt er een onderzoek uitgevoerd door het SPRING-consortium. Zij onderzoeken op verschillende plaatsen in Nederland soortgelijke wijkaanpakken. Door te leren van de praktijk elders in het land en de effecten van Buurt aan Zet te monitoren, wordt voortdurend gereflecteerd op de inzet van middelen.

3.2 Bewonersparticipatie is moeilijker te voorspellen; het is daarom nog niet precies duidelijk op welk moment de buurtinitiatieven starten

Het programma draait om bewonersparticipatie. Dat wordt gedaan door ontwikkelingen van onderop te stimuleren en te faciliteren. De verwachting is dat hiermee het vertrouwen in de overheid groeit en bewoners steeds actiever zullen gaan participeren in de buurt. Deze insteek maakt dat het programma afhankelijk is van de ideeën en de inzet van bewoners en dat het dus lastiger is om een tijdspad in te vullen. Inmiddels zijn er al kleine initiatieven geweest en de verwachting is dat die zullen leiden tot meer en grotere initiatieven.

3.3 De onttrekking aan de reserve zorgt voor een daling van het eigen vermogen en daarmee een daling van de solvabiliteit

4 Juridische- / financiële gevolgen

Juridische gevolgen

Het onttrekken van middelen uit de reserve is een raadsbevoegdheid. Verder zijn er geen inhoudelijke juridische consequenties.

Financiële gevolgen

Buurt aan Zet is een programma waarin er samen met bewoners wordt gewerkt aan de ontwikkeling van hun buurt. Dit is een andere manier van werken. Dat maakt het lastiger om voor de lange termijn te kunnen bepalen hoeveel budget er nodig is en waaraan dat besteed wordt. Daarom is ervoor gekozen om op dit moment voor de jaren 2024-2026 geld te onttrekken aan de reserve. Er wordt ook alvast geld gereserveerd voor 2026, zodat er in 2025 bij de verkenning van de uitrol van het programma zekerheid is over de financiering in 2026. De gemeenteraad wordt halverwege 2025 geïnformeerd over de uitwerking van de besteding van de middelen voor 2026. Na de onttrekking van € 537.600 blijft er een restant van € 462.400 over in de reserve wijkontwikkeling voor Buurt aan Zet.

Inzet bestaande middelen

Vanuit het Bestuursakkoord is er 1 miljoen euro toegevoegd aan de reserve wijkontwikkeling (programma 3) waarmee het vervolg van Buurt aan Zet bekostigd kan worden. De bedragen zijn gebaseerd op daadwerkelijke kosten tot nu toe. Uitgangspunt is dat zoveel mogelijk kosten betaald worden uit al bestaande middelen. Dat vraagt om een investering van alle betrokken partijen in deze buurt. Tegelijkertijd vraagt een andere manier van werken een investering bovenop de bestaande inzet.

Onderstaand overzicht gaat in op die extra investering voor de periode 2024-2026, bovenop de al bestaande inzet. Daarmee is het mogelijk om ideeën vanuit de buurt te ondersteunen en de andere manier van werken mogelijk te maken. De verwachting is dat de eerste twee jaar van het programma vragen om de hoogste kosten vanwege de opstart en uitrol van het programma.

Gebruikmaken van externe middelen

Voor buurtaanpakken zoals deze komen met regelmaat middelen beschikbaar vanuit het rijk of de Europese Unie. In de komende periode zal onderzocht worden of er externe middelen beschikbaar zijn voor de korte en de middellange termijn.

Financieel overzicht Buurt aan Zet	2024	2025	2026	Totaal
Kosten onderzoek en vervolg monitoring	€ 75.000	€ 35.000	€ 10.000	€ 120.000
Personele lasten (programmamanager en –secretaris)	€ 104.000	€ 104.000	€ 104.000	€ 312.000
Communicatie-uitingen	€ 2.000	€ 2.000	€ 2.000	€ 6.000
Buurtacties en -projecten op het gebied van veiligheid, gezondheid en vitaliteit, participatie, sociale samenhang en wonen en openbare ruimte.	€ 50.000	€ 100.000	€ 100.000	€ 250.000
Leren en ontwikkelen van de interne organisatie en netwerkpartners	€ 23.700	€ 45.000	€ 10.000	€ 78.700
Leren en ontwikkelen van bewoners	€ 21.000	€ 21.000	€ 10.000	€ 52.000
Totale uitgaven	€ 275.700	€ 307.000	€ 236.000	€ 818.700
Dekking				
Beschikbaar budget Bestuursakkoord (incl. indexatie)	€ 103.900	-	-	€ 103.900
Budget GALA wijkgerichte aanpak	€ 25.000	€ 10.000	-	€ 35.000
Centrale Opleidingsbudget	€ 23.700	-	-	€ 23.700
Personeelsbudget	€ 39.500	€ 39.500	€ 39.500	€ 118.500
Te onttrekken aan de reserve	€ 83.600	€ 257.500	€ 196.500	€ 537.600
Totale dekking	€ 275.700	€ 307.000	€ 236.000	€ 818.700
Totaal saldo	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

5 Personele- / organisatorische gevolgen / duurzaamheid / positie mensen met een beperking

Het programma vraagt om een investering in opgevegericht werken voor de interne organisatie. Dit is essentieel voor het vertrouwen van de bewoners van Oud Achterwillens in de gemeente.

6 Communicatie / interactiviteit

De buurt vormt de basis van het programma. Bewoners worden daarom steeds geïnformeerd over het programma en door middel van communicatie geënthousiasmeerd om een actieve rol in te nemen. Ook

richting netwerkpartners en de interne organisatie wordt door middel van communicatie de kennis over het programma vergroot. Een uitwerking hiervan is te vinden in het communicatieplan.

Burgemeester en wethouders van Gouda,
de secretaris, de burgemeester,

drs. R.C. Bakker

mr. drs. P. Verhoeve